

FITXA IDENTIFICATIVA

DADES DE L'ASSIGNATURA

Codi: 33449

Nom: Recursos tecnològics per a l'atenció a la diversitat

Cicle: Grau

Crèdits ECTS: 4,5

Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1306 - Grau Educació Social	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	4	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1306 - Grau Educació Social	Orientació Educativa i Diversitat	OPTATIVA

COORDINACIÓ

MARQUEZ BALDO LIDIA

DIAZ GARCIA MARIA ISABEL

RESUM

L'assignatura *Recursos tecnològics per a l'atenció educativa a la diversitat* té com a objectiu principal capacitar el futur professional de l'Educació Social en l'ús crític, inclusiu i creatiu de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) com a eines per a la intervenció socioeducativa amb persones i col·lectius en situació de diversitat i/o vulnerabilitat social.

Al llarg del curs s'analitzaran les possibilitats que ofereixen les TIC per a promoure la inclusió, reduir la bretxa digital i fomentar la participació social. S'abordaran aspectes com ara l'accessibilitat, l'adaptació de materials multimèdia, el disseny de recursos digitals específics i l'ús de tecnologies de suport per a persones amb diversitat funcional. A més, es reflexionarà sobre el paper de l'educador o educadora social com a agent mediador en contextos digitals, amb especial atenció a les implicacions ètiques i pedagògiques de l'ús d'aquestes tecnologies.

L'assignatura combina fonaments teòrics amb propostes pràctiques i aplicades, promovent una actitud crítica, reflexiva y compromesa amb l'equitat digital i la justícia social.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Es recomana a l'estudiantat que curse aquesta assignatura tindre un domini bàsic de les eines digitals d'ús habitual (processador de textos, presentacions, navegació per Internet, correu electrònic, etc.), així com interès per l'ús de tecnologies amb finalitats educatives i socials.

No es requereixen coneixements tècnics avançats, però sí una actitud activa i participativa, així com disposició per al treball autònom i col·laboratiu en entorns virtuals. El desenvolupament de l'assignatura contempla activitats pràctiques i aplicades que requereixen implicació continuada al llarg del quadrimestre.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

1306 - Grau Educació Social

Capacitat d'anàlisi i síntesi.

Capacitat d'organització i planificació.

Capacitat d'utilització de les TIC en l'àmbit d'estudi i en el context professional.

Capacitat per a desenvolupar, promoure i dinamitzar habilitats de comunicació interpersonal.

Compromís ètic actiu amb els drets humans, la igualtat entre homes i dones i la sostenibilitat.

Desenvolupament de la innovació i la creativitat en la pràctica professional.

Dissenyar plans, programes, projectes accionis i recursos educatius en diferents contextos.

Elaborar i gestionar mitjans i recursos per a la intervenció socioeducativa.

Identificar i emetre judicis raonats sobre problemes socioeducatius per millorar la pràctica professional en contextos no formals.

Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Tecnologies de la Informació i la Comunicació: recursos i serveis.

En aquesta unitat s'introdueixen els principals recursos i serveis tecnològics que es poden utilitzar en contextos socioeducatius. S'abordaran les eines digitals més habituals (programari educatiu, plataformes col·laboratives, dispositius mòbils, recursos en línia, etc.), així com els entorns virtuals que permeten la gestió, creació i distribució de continguts educatius i socials. S'analitzarà la seva aplicabilitat en projectes d'intervenció social, dinamització comunitària i formació de col·lectius diversos.

2. Les TIC en el marc de la diversitat social.

En aquesta unitat s'introdueixen els principals recursos i serveis tecnològics que es poden utilitzar en contextos socioeducatius. S'abordaran les eines digitals més habituals (programari educatiu, plataformes col·laboratives, dispositius mòbils, recursos en línia, etc.), així com els entorns virtuals que permeten la gestió, creació i distribució de continguts educatius i socials. S'analitzarà la seva aplicabilitat en projectes d'intervenció social, dinamització comunitària i formació de col·lectius diversos.

3. Vulnerabilitat social, accessibilitat i bretxa digital.

Aquesta unitat aprofundeix en la relació entre vulnerabilitat social i accés desigual a la tecnologia. S'abordaran els factors que afecten la bretxa digital (econòmica, educativa, cultural, de gènere o d'edat), així com estratègies i polítiques orientades a l'accessibilitat universal, especialment en projectes socioeducatius amb persones en risc d'exclusió.

4. Aplicacions d'Internet en l'àmbit social.

Aquesta unitat analitza diferents usos d'Internet en la intervenció social i comunitària: xarxes de suport, plataformes de participació ciutadana, serveis d'orientació en línia, comunicació amb col·lectius de risc, campanyes de sensibilització, etc. També s'abordaran qüestions de ciberseguretat, privacitat i ús ètic de la informació en la pràctica socioeducativa.

5. Elements per al disseny i desenvolupament de materials multimèdia adaptats a col·lectius socials.

Aquesta unitat proporciona pautes per dissenyar materials digitals que responguin a les necessitats de diferents col·lectius: joves, gent gran, població migrant, persones sense llar, entre d'altres. Es treballaran principis d'usabilitat, accessibilitat i adaptació cultural, així com eines per a la creació de continguts interactius, audiovisuals o hipertextuals des d'una perspectiva inclusiva.

6. TIC i diversitat funcional: tecnologies d'assistència.

Aquesta unitat estudia les tecnologies d'assistència (productes d'assistència, adaptacions tecnològiques, programari específic) adreçades a persones amb diversitat funcional. S'analitzarà com aquestes eines milloren l'autonomia, la comunicació, l'accés a la informació i la participació social. També s'abordarà el paper de l'educador social en la mediació i adaptació d'aquestes tecnologies en contextos d'intervenció.

VOLUM DE TREBALL (HORES)**ACTIVITATS PRESENCIALS**

Activitat	Hores
Aula informàtica	45,00
Total hores	45,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	40,00
Estudi i treball autònom	15,00
Preparació de classes	5,00
Preparació d'activitats d'avaluació	7,50
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	67,50

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia de l'assignatura combina diferents enfocaments actius i participatius, orientats a l'adquisició significativa de coneixements i competències professionals pròpies de l'àmbit de l'Educació Social. Es planteja una alternança de treball individual i col·lectiu, pràctica d'aula i activitats d'anàlisi i reflexió guiades.

S'utilitzaran les següents estratègies metodològiques:

- Lecció magistral per a la presentació de continguts bàsics i fonamentació teòrica, amb suport de recursos digitals i exemples aplicats a contextos reals.
- Anàlisi de textos, resolució de problemes i estudi de casos, especialment relacionats amb l'ús de les TIC en situacions de vulnerabilitat social, bretxa digital i diversitat funcional.
- Pràctica d'aula mitjançant el treball sobre casos pràctics, debats dirigits i anàlisi de recursos multimèdia.
- Aprenentatge orientat a projectes, a través del disseny d'un recurs o proposta tecnològica adaptada a un col·lectiu específic, que requerirà planificació, creativitat i aplicació dels coneixements adquirits.
- Treball individual i treball en equip, combinant activitats autònomes amb tasques col·laboratives que fomenten la presa de decisions conjunta, la co-creació i el desenvolupament d'habilitats comunicatives i cooperatives.
- Comunicació fluida i contínua entre l'alumnat i el professorat mitjançant l'Aula Virtual, fomentant la interacció, la consulta i l'acompanyament personalitzat.

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura es basa en un enfocament continu, formatiu i participatiu, que té en compte tant els productes generats per l'estudiantat com la seua implicació al llarg del quadrimestre. Es contemplen els següents instruments:

- Portafolis d'aprenentatge: recopilació i presentació estructurada de les activitats realitzades (anàlisi de casos, disseny de materials, reflexions, autoavaluacions, etc.), que permetrà valorar el progrés de l'estudiant, la integració de continguts i la capacitat d'aplicar allò après a contextos reals.
- Exposicions en classe de treballs i activitats: presentació oral i/o multimèdia d'activitats individuals o en grup, especialment del projecte final o dels materials dissenyats durant l'assignatura, valorant la claredat, l'adequació al context i la justificació de les decisions preses.
- Assistència i participació activa: assistència regular a les classes, tutories i activitats programades, així com participació reflexiva i col·laborativa en els debats, dinàmiques i tasques d'aula.
- Entrevista o prova individual breu: instrument complementari per a verificar la comprensió dels continguts essencials de l'assignatura i valorar el grau d'implicació i reflexió personal de l'estudiant.

La realització fraudulenta de proves d'avaluació i el plagi en treballs d'avaluació seran considerats conforme al Reglament d'avaluació i qualificació de la UV (ACGUV 108/2017) i al Protocol d'actuació davant pràctiques fraudulentes (ACGUV 123/2020).

L'ús de tecnologies (inclosa IA), que no siga prèvia i expressament autoritzat pel professorat, per a confeccionar materials d'avaluació, permetrà que aquests no siguen considerats com d'autoria pròpia i seran tractats segons la reglamentació vigent i el Codi de Convivència i Bones Pràctiques de la UV (ACGUV 300/2023, DOGV, núm. 9747/18.12.2023).

BIBLIOGRAFIA

Referencias básicas:

- Fernández Batanero, J. M., López Meneses, E., Vázquez Cano, E. i Moreno Martínez, N. M. (2018). *Diversidad funcional y tecnologías de la información y la comunicación*. Octaedro
- Green, J. L. (2018). *Assistive Technology in Special Education. Resources to Support Literacy, Communication, and Learning Differences*. Routledge
- Guanotuña Balladares, G. E., Mera Viteri, G. A., Sosa Caiza, N. E., Andino Córdova, A. A., Asimbaya Pilaguano, S. M. i Saransig Singo, A. M., (2024). Las TIC en la Educación Inclusiva: Diseño Universal para el Aprendizaje (DUA). *Ciencia Latina. Revista Multidisciplinar*, 8(1). https://doi.org/10.37811/cl_rcm.v8i1.10213
- Hoogerwerf, E.-J., Mavrou, K. i Traina, I. (2021). *The Role of Assistive Technology in Fostering Inclusive Education*. Routledge.
- Latorre Cosculluela, C. i Quintas Hijós (coords.) (2021). *Inclusión educativa y tecnologías para el aprendizaje*. Octaedro.
- Marín-Díaz, V. (2020). ICT-Based Inclusive Education. En A. Tatnall (ed.), *Encyclopedia of Educational and Information Technologies*. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-10576->

1_79

- Nguyen, A. (2022). *Digital Inclusion: Social Inclusion in the Digital Age*. En *Handbook of Social Inclusion. Research and Practices in Health and Social Sciences*. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-48277-0>
- Ortiz Jiménez, L., López Meneses, E., Figueredo Canosa, V. i Martín Padilla, A. H. (2018). *Diversidad e inclusión educativa*. Octaedro.
- Real Patronato sobre Discapacidad (2024). *Impacto de la Inteligencia Artificial en los derechos de las personas con discapacidad*. Centro Español de Documentación e Investigación sobre Discapacidad (CEDID). <https://www.siiis.net/documentos/ficha/586018.pdf>

Referencias complementarias:

- Cook, A. M., Polgar, J. M., i Encarnação, P. (2020). *Assistive Technologies. Principles & Practice* (5th Edition). Elsevier. <https://doi.org/10.1016/C2016-0-02627-X>
- Cubillos-Bravo, R. i Avello-Sáez, D. (2022). Tecnologías de apoyo a la rehabilitación e inclusión. Recomendaciones para el abordaje de niñas, niños y adolescentes con trastornos del neurodesarrollo. *Revista Médica Clínica Las Condes*, 33(6), 604-614. <https://doi.org/10.1016/j.rmcl.2022.10.003>
- Delgado-Ramírez, J., Valarezo-Castro, J., Acosta-Yela, M. i Samaniego-Ocampo, R. (2021). Educación Inclusiva y TIC: Tecnologías de Apoyo para Personas con Discapacidad Sensorial. *Revista Tecnológica-Educativa DOCENTES 2.0*, 11(1). <https://doi.org/10.37843/rted.v11i1.204>
- Gerald Barría, C. (2023). *Guía para la Intervención Continua y Atención de la Población Escolar con Diversidad Funcional*. OEI. <https://oei.int/wp-content/uploads/2024/03/guia-para-la-intervencion-continua-y-atencional-de-la-poblacion-escolar-con-diversidad-escolar.pdf>
- González-González, C. S., Muñoz-Arteaga, J. i Collazos, C. A. (2021). La Inclusión educativa a través de las TIC. *IEEE Revista Iberoamericana de Tecnologías del Aprendizaje*, 16(4), 352-354. <https://doi.org/10.1109/RITA.2021.317256>
- Gottschalk, F. i Weise, C. (2023). Digital equity and inclusion in education: An overview of practice and policy in OECD countries. *OECD Education Working Papers*, (299). <https://doi.org/10.1787/7cb15030-en>
- Marienko, M. V., Nosenko, Y. H., i Shyshkina, M. P. (2020). *Personalization of learning using adaptive technologies and augmented reality*. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2011.05802>
- Marion, H. (2020). *Technology for inclusion*. UNESCO
- McNaughton, D., Evmenova, A. S. i Phillips, C. P. (2021). *Assistive Technology Outcomes and Benefits* (vol. 15). Assistive Technology Industry Association.
- Rubiano Caballero, M. L. i Lozano Zarate, Y. Y. (2024). Educación inclusiva y TIC: prácticas pedagógicas para el rendimiento escolar de estudiantes con TDAH en instituciones públicas. *Ciencia Latina Revista Científica Multidisciplinar*, 8(5). https://doi.org/10.37811/cl_rcm.v8i5.14364
- Tsatsou, P., Choudrie, J. i Kurnia, S. (2017). *Social Inclusion and Usability of ICT-Enabled Services*. Routledge
- Yenduri, G., Kaluri, R., Rajput, D. S., Lakshmana, K., Gadekallu, T. R., Mahmud, M. i Brown, D. J. (2023). From Assistive Technologies to Metaverse: Technologies in Inclusive Higher Education for Students with Specific Learning Difficulties. *arXiv*, 2305(11057). <https://doi.org/10.48550/arXiv.2305.11057>